

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
_____ Наталя Фалько

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ З ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

для здобуття ступеня магістра на основі НРК 6 та НРК 7

Запоріжжя, 2026

Програма фахового іспиту з педагогіки та психології для здобуття ступеня магістра за спеціальностями: А1 Освітні науки, С4 Психологія, А2 Дошкільна освіта, А3 Початкова освіта, А4.01 Середня освіта (Українська мова і література), А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література), А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), А4.04 Середня освіта (Математика), А4.06 Середня освіта (Хімія), А4.07 Середня освіта (Географія), А4.09 Середня освіта (Інформатика), А4.11 Середня освіта (Фізична культура), А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво), А4.15 Середня освіта (Природничі науки), А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології), А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія), А7 Фізична культура і спорт, І10 Соціальна робота та консультування, І3 Туризм та рекреація, Е1 Екологія / Укладачі М.І. Воровка, О.О. Прокоф'єва. – Запоріжжя, 2026. – 23 с.

Ухвалено на засіданні кафедри психології (протокол № 12 від 02 березня 2026 року) і кафедри освітології та педагогіки мистецтва (протокол № 11 від 03 березня 2026 року).

Пояснювальна записка

Програма фахового іспиту з педагогіки та психології для здобуття ступеня магістра за спеціальностями: А1 Освітні науки, С4 Психологія, А2 Дошкільна освіта, А3 Початкова освіта, А4.01 Середня освіта (Українська мова і література), А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література), А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), А4.04 Середня освіта (Математика), А4.06 Середня освіта (Хімія), А4.07 Середня освіта (Географія), А4.09 Середня освіта (Інформатика), А4.11 Середня освіта (Фізична культура), А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво), А4.15 Середня освіта (Природничі науки), А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології), А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія), А7 Фізична культура і спорт, І10 Соціальна робота та консультування, І3 Туризм та рекреація, Е1 Екологія базується на Програмі предметного тесту з педагогіки та психології (наказ МОН № 426 від 01.04.2024) та розроблена для абітурієнтів, які вступають до університету для здобуття освітнього ступеня магістра за відповідними спеціальностями.

ВСТУП

Мета вступного іспиту полягає у визначенні професійної компетентності й готовності абітурієнтів до навчання в магістратурі, що передбачає єдність теоретичної, практичної професійно-педагогічної підготовки і проведення наукових досліджень у вищій школі.

Завдання:

- виявити знання з основ методології педагогіки, а саме: основні положення закону України «Про освіту», Національної доктрини розвитку освіти в Україні;
- з'ясувати ступінь оволодіння основними педагогічними категоріями, закономірностями та принципами, методами та прийомами навчання і виховання учнів, основними формами організації освітнього процесу в сучасному закладі загальної середньої освіти;

- виявити знання критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів тощо.

Під час складання іспиту вступники повинні показати рівень знань та умінь з вище зазначених курсів на основі між предметних зв'язків навчальних дисциплін за обраною спеціальністю.

Знання:

- визначати структуру закладу освіти, функції структурних підрозділів закладу освіти,
- визначати основні напрями вдосконалення роботи і розвитку закладу,
- розробляти комплексні навчальні плани та завдання,
- оптимізувати інформаційну базу навчання,
- розробляти систему планування і організації освітнього процесу,
- організовувати діяльність закладу на підставі науково обґрунтованого планування, матеріальних, фінансових та трудових витрат, максимальної мобілізації ресурсів,
- застосовувати методи, технології, засоби та організаційні форми навчання,
- визначати рівень навчальних досягнень,
- вирішувати проблеми управління діяльністю закладу освіти,
- здійснювати контроль за ходом і результатами освітнього процесу в закладі та відповідати за його якість та ефективність,
- основи наукових досліджень, педмайстерності, методики розвитку особистості учня,
- базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій;
- базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін;
- визначати структуру закладу освіти, функції структурних підрозділів закладу освіти,
- визначати основні напрями вдосконалення роботи і розвитку закладу

освіти,

- розробляти комплексні навчальні плани та завдання,
- оптимізувати інформаційну базу навчання,
- розробляти систему планування і організації навчального процесу,
- організовувати діяльність закладу на підставі науково обґрунтованого планування, матеріальних, фінансових та трудових витрат, максимальної мобілізації ресурсів,
- застосовувати методи, технології, засоби та організаційні форми навчання,
- визначати рівень навчальних досягнень,
- оцінювати результати педагогічного контролю, застосовуючи математичні методи,
- вирішувати проблеми управління діяльністю закладу освіти,
- здійснювати контроль за ходом і результатами освітнього процесу в закладі та відповідати за його якість та ефективність,
- розпоряджатися майном закладу, що належить йому на правах власності,
- контролювати та коригувати структуру професійної діяльності викладача,
- забезпечувати ефективне виконання професійних завдань;
- базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних та естетичних цінностей;
- знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства;
- основи наукових досліджень, педагогічної майстерності, методики розвитку особистості учня;
- базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій;
- базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для

освоєння загальнопрофесійних дисциплін;

Абітурієнт повинен **вміти**:

- формувати суб'єкт-суб'єктні виховуючі відносини з учнями в процесі навчально-виховної діяльності у різних типах закладів загальної середньої освіти;
- висловлювати та обґрунтовувати свою позицію з питань ціннісного ставлення до суспільних і культурних явищ;
- застосовувати одержані знання у сфері педагогіки при розв'язанні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних особливостей учнів;
- здійснювати формування національної свідомості дітей, забезпечувати їх духовний розвиток, орієнтацію на загальнолюдські цінності, готувати вихованців до життя в дусі взаєморозуміння, миру;
- дотримуватися педагогічної етики, поважати гідність дитини, захищати від будь-яких форм фізичного і психічного насильства, запобігати шкідливим звичкам, пропагувати здоровий спосіб життя;
- виявляти індивідуальні особливості дітей, проводити індивідуальну роботу, розвивати нахили і здібності дітей;
- систематично аналізувати, узагальнювати і поширювати прогресивний педагогічний досвід, підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру;
- здійснювати педагогічні дослідження в межах своєї компетенції;
- організовувати навчання, інструктажі з охорони праці зі співробітниками та учнями; організовувати розслідування нещасних випадків на виробництві та нещасних випадків, пов'язаних з освітнім процесом;
- оцінювати санітарно-гігієнічні умови праці в навчальних приміщеннях; розробляти заходи щодо поліпшення стану виробничого середовища та зниження напруженості праці; оцінювати безпечність обладнання та робочих місць за окремими показниками; визначати напрямки

та заходи щодо профілактики та попередження травматизму під час освітнього процесу;

Володіти програмними компетентностями:

- здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації зрізних джерел;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність виявляти, ставити та розв’язувати проблеми;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність діяти соціально відповідально і свідомо;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Володіти фаховими компетентностями:

- здатність проектувати і досліджувати освітні системи;
- здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки;
- здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти;
- здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті;
- здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти;
- здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.;
- критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань;
- здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв’язувати

складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах;

- здатність до використання сучасних інформаційно- комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

Вимоги до відповіді абітурієнта:

В своїх відповідях абітурієнти повинні показати глибину і усвідомленість знань у світі таких вимог:

1. Розуміння завдань педагогіки на сучасному рівні.
2. Висока науковість і обізнаність.
3. Розгляд питань у теоретико-педагогічному, дидактичному та психолого-педагогічному аспектах.
4. Підтвердження теоретичних положень, сформульованих у відповіді, прикладами з педагогічних дисциплін. З особистісного досвіду викладацької та виховної діяльності.

Висока педагогічна культура та професіоналізм студентів значною мірою визначаються рівнем психолого-педагогічної, дидактичної освіти як в теоретичному, так і в практичному контексті. Відповіді вступників на всі запитання екзаменаційного білету мають показати: глибину розуміння і викладу матеріалу, повноту висвітлення теоретичних основ проблеми, спираючись на передовий педагогічний досвід вчителів за фахом випускника; обізнаність випускника у найважливіших питаннях педагогіки і психології, про усвідомлення ними досвіду сучасної педагогічної науки в освітніх закладах, про готовність до навчально-виховної роботи з вирішення професійних завдань; врахування та аналіз сучасних досліджень науковців та методистів; логіку побудови відповіді; зв'язок теоретичного матеріалу з практикою сучасної школи; знання науково-методичної літератури та сучасних програм за обраним фахом; ерудицію, начитаність, обізнаність, культуру усного мовлення та рівень володіння державною мовою. Екзаменаційний білет з фахового вступного випробування містить три теоретичних завдання та 25 тестових питань з «Педагогіки» та «Психології». Тестові питання оцінюються в 25 балів (по 1 балу на кожне завдання, кожне

тестове завдання містить тільки одну правильну відповідь), відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється в 25 балів.

Вступне випробування проводиться у письмовій формі та триває 2 години, що забезпечує об'єктивність оцінювання, а також сприяє розвитку логічного мислення, цілеспрямованості та зосередженості абітурієнтів на глибокому розумінні питань, обґрунтуванні рішень і послідовності побудови відповіді.

Під час випробування абітурієнти мають продемонструвати рівень та якість отриманих теоретичних знань, їх міцність і системність, а також розвиток критичного та творчого мислення. Важливим є вміння самостійно аналізувати, синтезувати отриману інформацію та застосовувати її для розв'язання практичних завдань.

Об'єктом оцінювання виступають *компетенції* вступника, тобто знання і вміння, що характеризують його здатність розуміти, виконувати, відображати й пізнавати те, що вимагає другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальностями А1 Освітні науки, С4 Психологія, А2 Дошкільна освіта, А3 Початкова освіта, А4.01 Середня освіта (Українська мова і література), А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література), А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), А4.04 Середня освіта (Математика), А4.06 Середня освіта (Хімія), А4.07 Середня освіта (Географія), А4.09 Середня освіта (Інформатика), А4.11 Середня освіта (Фізична культура), А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво), А4.15 Середня освіта (Природничі науки), А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології), А6.01 Спеціальна освіта (Логопедія), А7 Фізична культура і спорт, І10 Соціальна робота та консультування, І3 Туризм та рекреація, Е1 Екологія.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

1. Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук

1.1.1. Педагогіка в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки

1.1.2 Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.

1.1.3 Основні категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, формування, розвиток, самоосвіта, самовиховання, саморозвиток.

1.1.4 Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ.

1.1.5 Структура та основні галузі педагогіки.

1.1.6 Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.

1.2. Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості

1.2.1 Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості.

1.2.2 Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».

1.2.3 Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу.

1.2.4 Вікова періодизація психічного розвитку особистості (за Е. Еріксоном). Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі.

1.2.5 Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Мотивація навчальної діяльності.

1.2.6 Гра, навчання, праця як види діяльності. Діяльність учня в освітньому процесі та її види. Сутність та характеристика навчальної діяльності школяра.

1.2.7 Закономірності психічного розвитку та принципи навчання і виховання як основні механізми соціалізації та розвитку особистості учня.

1.2.8 Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

1.2.9 Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

2.1 Педагогічна та психологічна думка XVII – початок XX ст.

2.1.1 Педагогічна теорія Я. А. Коменського.

2.1.2 Проблеми розвитку особистості у педагогічній спадщині Г.Сковороди.

2.1.3 Кордоцентризм у психолого-педагогічних поглядах П. Юркевича.

2.1.4 «Вільне виховання» в педагогічній системі М. Монтесорі.

2.1.5 М. Грушевський про українську мову й українську школу.

2.1.6 Антропоцентризм як провідна ідея творчості К. Ушинського.

2.1.7 О. Лазурський: вчення про нахили та обдарованість особистості.

2.1.8 Психологія як наука про безпосередній досвід: В. Вундт

2.1.9 Г. Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г. Еббінгауза.

2.1.10 Полікультурність – головний принцип педагогічної позиції М. Драгоманова.

2.2 Педагогічна та психологічна думка XX – початку XXI ст.

2.2.1 Психоаналітична теорія З. Фрейда. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості.

2.2.2 Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості.

2.2.3 Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.

2.2.4 Неофрейдизм (Е. Фромм. Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм

(Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура).
Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом).
Генетична психологія Ж. Піаже.

2.2.5. Ідеї педагогічної психології у працях С. Балея.

2.2.6 Г. Костюк про навчально-виховний процес та психічний розвиток учнів.

2.2.7 Гуманістична педагогіка В. Сухомлинського.

2.2.8 С. Френе: школа успіху і радості.

2.2.9 Вальдорфська школа: ідея цілісного виховання (Р. Штайнер).

2.2.10 Концепція соціально-особистісного виховання А. Макаренка.

2.2.11 Теорія вчинку В. Роменця.

2.2.12 Виховний ідеал Г. Ващенко.

2.2.13 Система української освіти: принципи, види, рівні освіти, типи закладів освіти (згідно із Законом України «Про освіту» (чинна редакція)).

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ

3.1 Планування та забезпечення якості дослідження

3.1.1 Наукові дослідження в педагогіці та психології: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.

3.1.2 Програма дослідження: структура, вимоги до її складання та етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.

3.1.3 Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.

3.1.4 Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність.

3.2 Методи збирання інформації

3.2.1 Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.

3.2.2 Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення.

3.2.3 Поняття «тестування». Види тестів: проєктивні тести, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку, тести досягнень,

педагогічне тестування.

3.2.4 Методи опитування. Анкетування (поштові, пресові, онлайнові, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та до формулювання питань. Інтерв'ювання.

3.2.5 Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.

3.2.6 Соціометрія: процедура застосування та інструментарію (анкета, шкали).

3.2.7 Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз.

3.3 Методи аналізу емпіричних даних

3.3.1 Вимірювання: визначення, види, рівні.

3.3.2 Описова статистика. Кількісний та якісний аналіз даних.

3.3.3 Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції.

РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

4.1 Освіта і навчання особистості

4.1.1 Дидактика як теорія освіти і навчання: її сутність, основні категорії. Парадигми освіти і навчання (гуманістична, особистісно-орієнтована, компетентнісна, рефлексивна).

4.1.2 Процес навчання: сутність і зміст, двосторонній характер, функції (освітня, виховна, розвивальна), структурні елементи навчання (мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації навчання, його результати). Навчання, уміння, наuczіння.

4.1.3 Поняття про базові принципи навчання та їх характеристика.

4.1.4 Зміст освіти в сучасній школі: сутність та основні поняття. Знання, уміння, навички, компетентності.

4.1.5 Структура навчально-пізнавальної діяльності учнів (сприймання – осмислення – розуміння узагальнення – закріплення). Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні. Етапи та рівні засвоєння знань.

4.1.6 Методи навчання. Їх характеристика та класифікації за: джерелом інформації (словесні, наочні, практичні); характером пізнавальної діяльності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, пошукові); логікою пізнання (індуктивні, дедуктивні, традитивні). Загальні вимоги до вибору методів навчання.

4.1.7 Засоби навчання: їх ознаки, функції та характеристика. Технічні засоби навчання (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, мультимедійні, інформаційно-комунікаційні).

4.1.8 Види навчання (пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, індивідуальне, інтегроване, диференційоване, ігрове, дистанційне). Компетентнісний підхід у навчанні.

4.1.9 Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: фронтальна, групова, кооперативна, колективна, парна, індивідуальна.

4.1.10 Урок як форма організації навчання. Типи і структура уроків за дидактичною метою. Вимоги до підготовки вчителя до уроку.

4.1.11 Активні (соціально-психологічні) форми організації освітнього процесу, їх різновиди: тренінг, диспут, ділова гра, круглий стіл, олімпіада, конкурс, виставка учнівської творчості.

4.1.12 Позаурочні форми навчання: факультативні заняття, просемінари, практикуми, секції, навчальні екскурсії, предметні гуртки, додаткові групові, індивідуальні заняття, домашня навчальна робота учня.

4.1.13 Поняття про контроль навчання, його функції. Види, форми і методи контролю. Рівні навчальних досягнень учнів та їх характеристика. Критерії і норми оцінювання успішності учнів. Поточне, тематичне та підсумкове оцінювання.

4.1.14 Поняття і види педагогічних технологій (розвивальні, проєктні, проблемні, ігрові, інтерактивні).

4.1.15 Педагогіка партнерства: педагогічно доцільна (суб'єкт-суб'єктна) взаємодія, концептуальні основи та принципи. Рівні та форми організації партнерської взаємодії.

4.2 Виховання особистості

4.2.1 Сутність і структура процесу виховання, його мета і завдання. Поняття виховного впливу та взаємовпливу.

4.2.2 Принципи процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання.

4.2.3 Зміст процесу виховання. Системний підхід у структуруванні змісту національного виховання. Основні напрями національного виховання (моральне, громадянсько-патріотичне, розумове, естетичне, фізичне, валеологічне, трудове, екологічне, статево-гендерне, правове, економічне).

4.2.4 Самовиховання: сутність, методи і прийоми. Педагогічне керівництво самовихованням учнів. Концепція особистісно-орієнтованого виховання.

4.2.5 Методи виховання. Групи методів: формування свідомості особистості; організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки; стимулювання поведінки і діяльності; контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.

4.2.6 Форми організації процесу виховання: позаурочна, позакласна та позашкільна виховна робота. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. Колективні творчі справи.

4.2.7 Виховна взаємодія «вчитель-учень». Партнерство школи і сім'ї у вихованні учнів. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Форми і методи роботи школи з батьками учнів.

4.2.8 Учнівське самоврядування, його види. Органи учнівського самоврядування. Демократичне управління і лідерство в учнівському самоврядуванні. Формальні та неформальні групи учнів.

4.3 Особистість у життєвому та професійному просторі

4.3.1 Соціально-психологічна структура особистості. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Соціальна позиція особистості.

4.3.2 Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.

4.3.3 Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Вчитель як суб'єкт професійної діяльності.

4.3.4 Особистість вчителя та його педагогічна майстерність. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання педагога.

4.3.5 Спілкування в педагогічній діяльності. Складові спілкування (комунікативна, перцептивна, інтерактивна). Бар'єри педагогічного спілкування.

4.3.6 Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Конфлікти в освітньому середовищі. Стилi поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування).

4.3.7 Профілактика (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) педагогічних конфліктів. Медіація як форма врегулювання конфлікту.

4.3.8 Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.

4.3.9 Управління в системі освіти. Управлінська діяльність. Лідерство, керівництво, супровід. Типологія лідерства. Стилi керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

Критерії оцінювання знань

Абітурієнт повинен продемонструвати володіння професійними компетенціями у практичній, науково-дослідній, педагогічній, організаційно-управлінській діяльності; повинен давати інтегративну відповідь, актуалізувати знання, отримані при вивченні різних навчальних дисциплін, а також показати вміння у вирішенні практичних завдань прикладної психології. В ході тестування показати рівень сформованості категоріально-понятійного апарату психології, рівень володіння теоретичними знаннями, сформованими вміннями та навичками у процесі вивчення базових психологічних дисциплін

Рівень	Кількісна характеристика рівня	Характеристика відповідей здобувача		
		Питання теоретичного змісту	Професійно-орієнтоване завдання	Тестові завдання
Низький	100-123 б.	Завдання виконані не в повному обсязі або з допущенням значної кількості суттєвих помилок. Здобувач демонструє фрагментарні знання термінологічного апарату педагогіки та психології; непослідовно розкриває зміст психолого-педагогічних явищ та етапів розвитку особистості; виявляє недостатню обізнаність у методах наукового дослідження та практичної діяльності; відсутня належна аргументація чи наукова оцінка; наявні суттєві труднощі в узагальненні та систематизації психолого-педагогічних теорій.	Здобувач демонструє недостатній рівень розвитку логічних та аналітичних умінь; навички узагальнення фрагментарні, професійні дії не обґрунтовані.	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання
Задовільний	124-150 б.	Завдання виконані у неповному обсязі. Здобувач допускає помилки у тлумаченні психолого-педагогічної термінології та у визначенні наукових концепцій і теоретичних положень; виявляє обмежену здатність до	Здобувач проаналізував причини виникнення ситуації, проте виявив труднощі у чіткому формулюванні та виборі дієвих методів її вирішення.	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання

		оцінки та аналізу явищ; частково демонструє вміння порівнювати сучасні напрямки педагогіки та психології; припускається неточностей у доборі методів діагностики або аналізу особливостей розвитку; демонструє недостатню спроможність у самостійному критичному аналізі наукових концепцій.		
Достатній	151-175 б.	Завдання виконані у повному обсязі. Здобувач в достатній мірі володіє психолого-педагогічною термінологією; здатний визначати та класифікувати основні психічні та педагогічні явища; дає обґрунтовану характеристику процесів розвитку. Демонструє розуміння наукових підходів до організації освітнього процесу та надання психологічної допомоги; здатний аналізувати причини та наслідки педагогічних і психологічних ситуацій, визначаючи перспективи розвитку особистості. Вміє добирати відповідні діагностичні методики з урахуванням особливостей розвитку; висловлює власну позицію при оцінюванні явищ, спираючись на теоретичні знання.	Питання розгорнуто в цілому правильно, проте наявні окремі неточності у визначенні та обґрунтуванні методів розв'язання проблемної ситуації.	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання
Високий	176-200	Завдання виконані у повному обсязі. Здобувач демонструє глибокі, системні знання психолого-педагогічної термінології; послідовно та аргументовано розкриває закономірності розвитку особистості та методи професійної діяльності. Вільно оперує науковими теоріями; здійснює	Завдання виконане у повному обсязі, без помилок. Здобувач демонструє високий рівень професійної компетентності: критично аналізує складні ситуації, обґрунтовано добирає ефективні педагогічні та психологічні методи,	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання

		обґрунтовану наукову оцінку психолого-педагогічних явищ; демонструє високий рівень узагальнення та систематизації знань, що свідчить про сформованість фахового світогляду.	прогнозує результати своїх дій та пропонує стратегічні шляхи оптимізації процесу.	
--	--	---	---	--

Кожен білет вступного іспиту містить завдання, які мають професійне спрямування і їх вирішення вимагає від абітурієнта не розрізнених знань окремих тем і розділів дисципліни, для їх інтегрованого застосування. Білет складається з трьох частин: теоретичної (питання інтегрованого характеру – контроль знань) – 50 балів (два теоретичних питання по 25 балів), професійно-орієнтованого завдання (ситуаційні завдання або розрахункові задачі – контроль практичних умінь та навичок) – 25 балів; тестової (ситуаційні тести – виявлення рівня сформованості категоріально-понятійного апарату) – 25 балів (1 бал за кожне тестове завдання).

ЛІТЕРАТУРА

з педагогіки

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка: навчальний посібник. Львів: Новий світ -2000, 2020. 565 с.
2. Джаман Т. В. Історія педагогіки України: навчальний посібник. Львів: Новий світ -2000, 2020.
3. Задорожна-Княгицька Л.В. Історія педагогіки: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
4. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності. К., 2018. 484 с.
5. Інноваційні освітні технології: Івано-Франківська область: інформ. Довідник / авт.-упоряд.: О.Я.Маринівська, Р.М.Зуб'як. Івано-Франківськ: Місто НВ. 2018. 68 с.
6. Каплінський В.В. Загальнопедагогічна компетентність учителя: особливості, складники, шляхи формування: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 154с.
7. Княжева І. Педагогіка: навчальний посібник. Одеса. 2023. 110 с.
8. Маценко Л.М. М12 Теорія і методика виховання: навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп., перероб. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 319 с.
9. Левківський М.В. Історія педагогіки. К., 2017.
10. Литвинов А.С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. Посібник. Суми: Університетська книга, 2018. 265 с.
11. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. 2010.
12. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української педагогіки. – К., 2009.
13. Нісімчук О.С., Падалка О.С., Шпак О.Г. Сучасні педагогічні технології. – К.: Просвіта, 2013.
14. Паламарчук В.Ф. Як виростити інтелектуала. Тернопіль., 2011.
15. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 228 с.
16. Професійна компетентність сучасного педагога: методологія, теорія, методика, практика: [колект.] монографія / [Л.К.Задорожна та ін.]; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. В.В.Ягоднікової. 2019. 309 с.
17. Сбруєва А.А., Рисіна М.Ю., Осьмук Н.Г., Чистякова І.А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод. посіб. [для студ. закл. вищої освіти]. Вид. 4-те, доповнене й перероблене. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2019. 165 с.
18. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти. К., : КДА, 2018. 400 с.
19. Товканець Г.В. Теорія і методика виховання. Навчальний посібник Ужгород: РІК-У, 2023. 145с.

з психології

20. Myers, David, Twenge, Jean Social Psychology 14th Edition, 2022.

21. Personality Theory and Assessment. Personality Theory and Models. Vol.1 / edited by Gregory J. Boyle, Gerald Matthews, Donald H. Saklofske. SAGE Publications, 2008. 783 p.

22. Андрійцев Б.В., Блохіна І.О., Боковець О.І., Винославська О.В., Воляннюк Н.Ю., Кононець М.О., Ложкін Г.В., Москаленко О.В. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра. Київ: КПІ ім. І.Сікорського, 2019. 254 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf>

23. Барабанова, І. А., & Таран, М. М. (2022). Психодіагностика: сучасні підходи та інструменти. Київ: Видавництво "Академія".

24. Вікова психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасека; М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. К.: ЦНЛ, 2020. 376 с.

25. Волошина В. В. Загальна психологія: Практикум. / В.В. Волошина, Л.В. Долинська. К: Каравела, 2017. 280 с.

26. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О., Титаренко Т.М., Хазратова Н.В. та ін. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovysocpsych.pdf>

27. Грubi Т.В. Практикум з соціальної психології: навчальний посібник. – Кам'янець_Подільський, 2011. 170 с.

28. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України / упоряд.: Ю.А. Луценко, А.Г. Обухівська, І.В. Луценко, Н.В. Сосновенко. Київ: Укр. НМЦ практ. психології і соц. роботи, 2014. 475 с.

29. Долинська Л. В. Загальна психологія: Хрестоматія. навч. посіб. / Л.В. Долинська Л. В. та ін. К: Каравела, 2017. 640 с.

30. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. К.: ЦНЛ, 2019. 388 с.

31. Етичний кодекс психолога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>

32. Загальна психологія: підручник / О.В. Скрипченко та інш. К.: Либідь, 2019. - 464 с.

33. Затворнюк О.М. Психологія сім'ї: навч.-метод. посіб. / О.М. Затворнюк. К.: Слово, 2018. 183 с.

34. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ: Алерта. 2021. 134 с

35. Ковальчук, С. О., & Лисенко, І. І. (2023). Клінічна психодіагностика: нові тенденції. Львів: Видавництво "Літера".

36. Корнєщук В.В. Профілактика та корекція девіантної поведінки підлітків: навч. посіб. / В.В. Корнєщук, М.О. Волошенко, В.П. Олло. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 136с. .

37. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. / С. Б. Кузікова. К.: Академвидав, 2012. 320 с.
38. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: Навч. посіб. К.: Каравела, 2012. 448 с.
39. Кушнір Ю. В., Оверчук В.А., Шпортун О.М. Вікова та спеціальна психологія: навчальний посібник. Вінниця: Центр оперативного друку «Документ Принт»., 2020. 384 с.
40. Легка Л. М. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів: Новий Світ, 2018. 371 с.
41. Лемак М. В., Петрище Ю. В. Психологу для роботи: діагностичні методики. Методичне видання. – Ужгород, Видавництво А. Гаркуші. 2012. 616 с.
42. Мартинюк І.А. Патопсихологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 208 с.
43. Мороз, А. В. (2021). Методи психодіагностики особистості: теорія та практика. Харків: Видавництво "Фоліо".
44. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник / В.П. Москалець. К.: Ліра-К, 2021. 564с.
45. Москалець В.П. Психологія особистості: підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
46. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко. Миколаїв : Іліон, 2019. 122 с.
47. Опанасенко Л.А. Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація / Л.А. Опанасенко Миколаїв : Іліон, 2018. 153 с.
48. Орбан-Лембрик Л.Б. Соціальна психологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2005. 448 с.
49. Панок В. Г. Психологічна служба: підручник. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
50. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
51. Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей: навчально-методичний посібник / Хоружий С. М., Лозінська Н. С., Пішко І. О., Олійник В. О., Сириця М. В. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 90 с.
52. Практикум із групової психокорекції: підручник / О.О. Прокоф'єва, О.В. Ковальова, Г.Б. Варіна, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Люкс, 2020. 414 с.
53. Психологічна служба: Навчально-методичний посібник для студентів і викладачів. Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2018. 488 с.
54. Психологія (загальна та вікова). Навчальний посібник. Уклад. Аханова А.В. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2021. 192 с.
55. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З. В., Булах І. С., Зелінська Т. М. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. Вид. 2–е, доп. К.: Каравела, 2007. 400 с.

56. Столяренко О.Б. Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.

57. Теоретичні основи психології особистості: навч. посіб. / М.В. Папуча, М.М. Наконечна. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 60 с.

58. Ткалич М. Гендерна психологія: навч. посіб. / М. Ткалич. - 2-ге вид., випр. та доп. К.: Академвидав. 2016. 256 с.

59. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.